

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Norra Älvsborgs Länssjukhus

Klinik

Obstetrik och gynekologi

Specialitet

2018-11-12 – 2018-11-13

Datum

Trollhättan

Ort

Christiane Sackbrook och Hannelore Wenkeler

Inspektörer

Styrkor

- Öppet utbildningsklimat, bra kollegialt stöd
- Engagerad studierektor
- Mycket bra skriftliga styrdokument av hur ST-utbildning skall bedrivas som är anpassade efter lokala förutsättningar
- Hela verksamheten finns på ett våningsplan, korta beslutsvägar
- ST-resa som skapar team känsla och ger perspektiv
- Internat med ST-läkare och deras handledare
- Alla elektiva och i viss mån akuta operationstillfällen utnyttjas för undervisning och utbildning
- Laparoskopisimulator finns

Svagheter

- Glesa handledningstillfällen
- Glesa tillfällen för självstudier
- Splittrad placering veckovis
- Få disputerade läkare på kliniken som kan handleda i det vetenskapliga arbete, bristande stöd från FoU och inte tillgång till statistiker
- Ingen strukturerad återkoppling från sidoutbildning
- Ingen tydlig placering inom reproduktionsendokrinologi/ infertilitet

Förbättringspotential

- Mer sammanhållen placering som underlättar inläring, eventuellt viss blockplacering
- Prioriterad schemalagd handledningstid
- Schemalagda självstudier
- ST-läkare bör friställas för internutbildning
- Bättre tillgång till disputerade handledare - samarbete med FoU, Göteborg?
- Fortsatt journal club, gärna för alla läkare
- Fortsatt regelbundna handledarträffar
- Förbättrad uppföljning av sidoutbildning
- Mer systematisk användning av utvärderingsinstrumenten i det vardagliga arbete
- Återför studenternas återkoppling till deras handledare - för att få återkoppling på den egna handledning
- Placering inom reproduktionsendokrinologi/infertilitet

STRUKTUR

A Verksamheten

Tjänstgöringen bedöms tillräckligt allsidig för att målbeskrivningen ska kunna uppfyllas. Det finns ett varierad patientunderlag av tillräcklig mängd både inom gynekologi och obstetrik för att utbilda specialister.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Handledarna har haft en handledarträff hittills, det ska bli återkommande. Handledare och adept har varit på gemensamt internat med fokus på feedback.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Varje ST-läkare har en egen och fast arbetsplats med dator. Laparoskopi simulator finns.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Sedan ett par år tillbaka finns det ett välfungerande och genomtänkt introduktionsprogram på ca 18 veckor. Under fortsatt utbildning sker placeringarna ofta veckovis och inte som sammanhållna blockplaceringar, förutom gyn satsningen. Detta uppfattas som ett ineffektivt lärande av vissa och som ett brett lärande av andra. Gyn satsning på ca 10 veckor med fokus på benign kirurgi och avdelning finns. Ett bekymmer är en generell neddragning på operationsvolym med färre operationer, detta kan inte kliniken påverka. Skriftligt likabehandlingsplan finns men har inte implementerats ännu inom hela kliniken.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Specialistkollegium två gånger per år. Det finns inte alltid en aktiv handledare som faktiskt handleder under sidoutbildning. Inte alla sidoutbildningar följs upp med återkoppling till huvudhandledare. Handledarträffar är inplanerade i schemat med ibland glesa intervall och kan ställas in på grund av att annan verksamhet prioriteras. Utbildningsklimatet är öppet och inbjuder till diskussioner. För det mesta fungerar den kliniska handledningen väl.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Intern och extern strukturerad utbildning finns men ST-läkare är inte alltid friställd för att kunna delta vid intern utbildning. Lite schemalagd tid för självstudier finns och den kan ställas in på grund av att annan verksamhet prioriteras. Aktuellt schemalägger man en heldag självstudier per termin.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Det finns få disputerade läkare som kan fungera som handledare. Det finns en disputerad barnmorska som har handlett en ST-läkare i det vetenskapliga arbetet. Finns ingen tydlig överenskommelse (som innefattar finansiering) för att möjliggöra tillgång till andra disputerade på distans, t ex i Göteborg. Ingen tillgång till statistiker. Tillgång till doktorandprogram i Göteborg finns. En nystartad journal club, som hittills haft en träff, finns för ST-läkare, har initierats av en disputerad ST-läkare. Journal club/ vetenskapliga diskussioner för alla läkare finns inte. Journal clubs och presentationer av olika slag (t ex av ST-arbeten och kvalitetsarbeten men också vid interna möten och utbildningstillfällen) som ST-läkarna håller i är ett utmärkt tillfälle att kontinuerligt bedöma ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkaren ger goda möjligheter att själv handleda, undervisa och använda sin ledarskapskompetens men det saknas strukturerad återkoppling inom dessa områden. Möjlighet att göra ledarskaps-ST finns men ingen har gjort det ännu. En läkare gör en ST med fokus på pedagogik. En ST-läkare är ansvarig för läkarstudenternas placering på kliniken. ST-läkare anordnar seminarier för läkarstudenter, håller i specifik studentmottagning med extra avsatt tid, gör presentationer för hela läkargruppen. Återkoppling från läkarstudenter återförs inte strukturerad till läkargruppen/ deras handledare.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.